

CHẤM DỨT SỰ HIỆN HỮU PHÁP LÝ CỦA CÁ NHÂN BẰNG QUYẾT ĐỊNH TUYÊN BỐ CHẾT THEO QUY ĐỊNH CỦA PHÁP LUẬT VIỆT NAM - SO SÁNH VỚI BỘ LUẬT DÂN SỰ TRUNG QUỐC

TRẦN MINH CHIẾN *

Tóm tắt: Điều kiện tuyên bố chết và các hệ quả pháp lý đối với quyết định tuyên bố chết theo quy định của pháp luật Việt Nam tuy đã có nhưng chưa bao quát được các trường hợp thực tế. Trên cơ sở phương pháp so sánh luật học, bài viết phân tích các nội dung: 1) Điều kiện áp dụng tuyên bố chết; 2) Hệ quả pháp lý khi quyết định tuyên bố chết và 3) Hệ quả pháp lý khi hủy bỏ quyết định tuyên bố chết theo quy định của Bộ luật Dân sự Việt Nam và Trung Quốc, qua đó đề xuất các giải pháp pháp lý để hoàn thiện pháp luật Việt Nam về chế định này.

Từ khóa: Bộ luật Dân sự Trung Quốc; nhân thân pháp lý; sự hiện hữu pháp lý; tuyên bố chết

Nhận bài: 11/9/2023

Hoàn thành biên tập: 30/8/2024

Duyệt đăng: 30/8/2024

TERMINATING AN INDIVIDUAL'S LEGAL PRESENCE BY DECLARING THEIR DEATH - A COMPARISON WITH THE CHINESE CIVIL CODE

Abstract: Although Vietnamese law does stipulate the conditions for declaring someone's death and its legal consequences, not all of real-life situations are covered. By comparing Vietnamese and Chinese civil codes, the article analyses the conditions for declaring someone's death, its legal consequences, and the legal consequences of revoking a death declaration, thereby suggesting legal solutions to improve Vietnamese law on this institution.

Keywords: Chinese Civil Code; legal identity; legal existence; death declaration

Received: 11 September 2023; Editing completed: 30 August 2024; Accepted for publication: 30 August 2024

Đặt vấn đề

Chế định tuyên bố chết ở Việt Nam ghi nhận trong Bộ luật Dân sự (BLDS) năm 2015 được kế thừa và phát triển từ BLDS năm 1995 đến nay¹. Thực tế có nhiều sự kiện pháp lý dẫn đến các trường hợp không thể xác định được một người là đã chết. Do đó,

để đảm bảo tốt nhất quyền và lợi ích hợp pháp của những chủ thể trong mối quan tâm đối với người không có tin tức xác thực là còn sống, toà án ra quyết định tuyên bố một người là đã chết. Quyết định đó thừa nhận chấm dứt sự hiện hữu pháp lý của một cá nhân.

Việt Nam và Trung Quốc đều có sự tiếp nhận nguồn pháp luật nước ngoài để bổ khuyết và hoàn thiện hệ thống pháp luật của quốc gia mình. Nhiều học giả đánh giá BLDS Trung Quốc năm 2020 là Bộ luật của thế kỉ XXI². Do đó, việc tham khảo pháp

* Học viên cao học Trường Đại học Kinh tế - Luật, Đại học Quốc gia Thành phố Hồ Chí Minh
E-mail: chien.tm112@gmail.com

¹ Trước đó, vấn đề này cũng được ghi nhận tại Nghị quyết số 03/HĐTP ngày 19/10/1990 của Hội đồng Thẩm phán Toà án nhân dân tối cao hướng dẫn áp dụng một số quy định của Pháp lệnh số 27-LCT/HĐNN8 ngày 07/12/1989 về thủ tục giải quyết các vụ án dân sự.

² Jacques H. Herbots (2021), *The Chinese new Civil Code and the law of contract*, tr. 715, <https://www.>